

PŘEHLED DOPADŮ PRO MATERIÁLY NELEGISLATIVNÍ POVAHY
(předkládané podle odst. 2.2 Obecných zásad RIA – část Úvod)

1. Základní identifikační údaje			
Název návrhu nelegislativního materiálu			
<i>Informace o dalším postupu ve věci regulace lobbingu v České republice</i>			
Předkladatel	Spolupřed- kladatel	Stanovený termín předložení návrhu vládě	
ÚV ČR	-	04. 2012	

2. Definice problému
Transparentní lobbing je přirozenou a žádoucí součástí fungování demokratických států. Lobbing napomáhá k artikulaci a prosazování zájmů nejrůznějších částí společnosti a je zároveň informačním kanálem, kterým se zkvalitňují znalosti držitelů veřejné moci o záležitostech, o kterých rozhodují. Zákonem regulovaná úprava lobbingu se stala podstatným prvkem transparentnosti demokracií v 21. století, jelikož umožňuje občanům vykonávat jejich právo na veřejnou kontrolu. Kvalitní zákonná úprava pravidel lobbingu vychází z předpokladu, že veřejnost má právo vědět na základě čeho držitelé veřejné moci svá rozhodnutí činí, a to včetně toho, kdo je v příslušných otázkách lobboval. Transparentnost v rozhodovacích procesech vede k větší důvěře veřejnosti v politiku. Zároveň zákonná regulace napomáhá kultivovat lobbistickou činnost a přispívá k formování kvalitnějšího rozhodování. V českém prostředí má pojem lobbing spíše negativní konotace a velice často bývá zaměňován s pojmem korupce. Tento problém by měl alespoň částečně vyřešit nový zákon o lobbingu: - není jasně definován pojem lobbing, lobbista a lobbovaný, povinnosti lobbistů a lobbovaných - chybí stanovení tzv. "období vychladnutí" - neexistuje instituce pro kontrolu a vynucování povinností v souvislosti s lobbingem - není možné zjistit, zda se na návrzích zákonů či jejich pozměňovacích návrzích podíleli lobbisté

3. Cíl navrhovaného materiálu
Omezit korupční prostředí v ČR, zprůhlednit proces legitimního lobbingu, zvýšit důvěryhodnost legitimních lobbistů:

- jasně definovat lobbying, lobbistu a lobbovaného
- jasně definovat povinnosti lobbistů a lobbovaných
- stanovit tzv. „období vychladnutí“ na období jednoho roku
- zřídit orgán pro kontrolu a vynucování povinností v souvislosti s lobbyingem
- zavést tzv. legislativní stopu, ze které je možné zjistit, zda se na návrzích zákonů či jejich pozměňovacích návrzích podíleli lobbisté

4. Zvažované varianty včetně odůvodnění legislativního řešení

Uvedte varianty, které byly zvažovány, včetně nelegislativních řešení. Z odůvodnění musí být zřejmé, proč problém nelze řešit jinak než legislativní cestou.

Zvažována byla varianta zavedení dobrovolné registrace lobbistů (samoregulace) a zavedení etických kodexů lobbistů a lobbovaných. Etické kodexy a jejich dodržování však nejsou dostatečně vymahatelné. Dobrovolná registrace se dlouhodobě v praxi neosvědčuje např. v rámci regulace lobbyingu v institucích EU.

Zákonná forma bude mít větší efekt a bude lépe vymahatelná, včetně sankcí, bude zajištěna povinná registrace lobbistů, zřízení orgánu pro kontrolu a vynucování povinností v souvislosti s lobbyingem

5. Stanovisko předkladatele k zpracování RIA.

ANO ☒ Uvedte varianty, které budou v rámci RIA posuzovány.

NE ☐ Uvedte zdůvodnění, proč nemá být k legislativnímu návrhu RIA zpracována.

- Nulová varianta
- Samoregulace a zavedení etických kodexů
- Legislativní řešení

6. Přijetí prováděcích právních předpisů ☐ ANO ☒ NE

Pokud ano, uveďte okruhy problémů a témat, které by měly prováděcí právní předpisy obsahovat.

7. Dotčené subjekty

- poslanci a senátoři Parlamentu ČR,
- členové vlády ČR a vedoucí ostatních ústředních správních úřadů, v jejichž čele není člen vlády ČR, a vedoucí úřadů, jimž jsou svěřeny kompetence ústředního správního úřadu,
- náměstkové členů vlády ČR a náměstkové vedoucích ostatních ústředních

správních úřadů a vedoucích úřadů, jimž jsou svěřeny kompetence ústředního správního úřadu,
d) vedoucí zaměstnanec 2. až 4. stupně řízení podle zvláštního právního předpisu ministerstev, ostatních ústředních správních úřadů a úřadů, jimž jsou svěřeny kompetence ústředního správního úřadu,
e) asistenti a poradci poslanců, senátorů a členů vlády ČR.

případně dle rozhodnutí vlády:

f) člen zastupitelstva územního samosprávného celku, který je pro výkon funkce dlouhodobě uvolněn, a člen zastupitelstva územního samosprávného celku, který před svým zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyl v pracovním poměru, ale vykonává funkce ve stejném rozsahu jako člen zastupitelstva územního samosprávného celku, který je pro výkon funkce dlouhodobě uvolněn,
g) starosta, místostarosta (v případě městských částí hlavního města Prahy zástupce starosty), primátor statutárního města a jeho náměstci, hejtman kraje a jeho náměstci, primátor hlavního města Prahy a jeho náměstci a členové rady územního samosprávného celku, kteří nejsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni,
h) ředitelé krajských úřadů a tajemníci magistrátů, obecních (městských) úřadů či úřadů městyse.

Profesionální lobbisté/konzultanti, podnikoví lobbisté a nevládní organizace realizující lobbistické kontakty dle zákonné definice.

8. Konzultace

- Kulaté stoly k lobbingu: Na jaře roku 2011 se konala čtyři odpolední setkání expertů v rámci projektu, jehož cílem bylo vytvořit konkrétní doporučení, s nimiž mělo při přípravě zákona o regulaci lobbingu pracovat Ministerstvo vnitra jako tehdejší gestor úkolu. Čtyři kulaté stoly byly zaměřeny především na zodpovězení čtyř důležitých otázek: Potřebujeme nový zákon o lobbingu nebo stačí úprava stávající legislativy? Koho regulovat? Kdy se lobbing stává korupcí? Jak regulovat lobbing? Experti se hned na prvním setkání shodli na tom, že je potřeba lobbing regulovat zákonnou úpravou, z této myšlenky pak vychází další výstupy kulatých stolů.

- Návrh zákona nestátní neziskové organizace Ekologický právní servis, o. s. (dále jen „EPS“): Na základě výsledků kulatých stolů organizace EPS zpracovala a zveřejnila na svých webových stránkách v červnu roku 2011 návrh na vydání zákona o lobbingu.

- Výsledným materiálem, který se komplexně věnuje problematice lobbingu, je analýza Sociologického ústavu AV ČR „Zásady a reformy regulace lobbingu“ (dále jen „Analýza“), kterou zpracovali Lukáš Kraus a Martin Fadrný, EPS. Analýza byla podpořena projektem Sociologického ústavu AV ČR, s názvem „Snižování Bezpečnostních rizik organizovaného zločinu v ČR“ v rámci Programu bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2010 – 2015. Analýza vychází z doporučení OECD a je opřená o úpravy v několika zemích včetně USA, Kanady,

Slovenska, Polska a dalších. Analýza obsahuje legislativní i nelegislativní opatření v oblasti regulace a zprůhlednění lobbingu v ČR a podrobné zdůvodnění těchto opatření.

- Navrhovaný způsob regulace lobbingu byl projednán na 5. jednání Poradního sboru předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí, které se konalo dne 9. ledna 2012.

9. Dostupná data a zdroje statistik

Závěry z expertních stolů o lobbingu, Respekt Institut, o. p. s.

(<http://www.respektinstitut.cz/expertni-stoly-o-lobbingu/>)

Návrhy Ekolgického právního servisu k regulaci lobbingu v ČR

(<http://www.eps.cz/cz2288880pr/pripady/>)

analýza Sociologického ústavu AV ČR „Zásady a reformy regulace lobbingu“

10. Charakteristika specifických dopadů

10.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty ☒ ANO ☐ NE

Pokud ano, specifikujte. Výdaje spojené se zajištěním dohledové činnosti zřízením orgánu pro kontrolu a vynucování povinností v souvislosti s lobbingem.

10.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR ☒ ANO ☐ NE

Pokud ano, specifikujte. V mezinárodních srovnáních ČR často v porovnání s ostatními zeměmi vychází jako nedůvěryhodný partner z důvodu vysoké míry korupce. Zákonná regulace lobbingu zvýší důvěryhodnost zahraničních subjektů zvýšením transparentnosti rozhodovacích procesů.

10.3 Dopady na podnikatelské subjekty ☒ ANO ☐ NE

Pokud ano, specifikujte. Pozitivní dopady v případě schválení navrhované právní úpravy lze vidět zejména ve zvýšení důvěryhodnosti politiků, což je faktor podnikatelské prostředí značně ovlivňující.

Jak ukazuje zahraniční zkušenost, při využití internetu může být práce s evidencemi informací poměrně snadná a nezatěžuje nad míru žádnou ze zúčastněných stran (čas strávený v rámci povinností podle zákona - podle některých studií méně než 30 hodin za rok).

10.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje) ☒ ANO ☐ NE

Pokud ano, specifikujte. Představitelé samospráv se v případě schválení široké varianty budou muset řídit tímto zákonem.

10.5 Sociální dopady ☐ ANO ☒ NE

Pokud ano, specifikujte.

10.6 Dopady na spotřebitele ☐ ANO ☒ NE

Pokud ano, specifikujte.

10.7 Dopady na životní prostředí ☐ ANO ☒ NE

Pokud ano, specifikujte.

10.8 Dopady na rovnost mužů a žen ☐ ANO ☒ NE

Pokud ano, specifikujte.

11. Kontakty na zpracovatele

- Mgr. Milan Kryštof ČECH, DBA, referent, Sekce pro koordinaci boje s korupcí, Úřad vlády ČR, Vladislavova 4, 110 00, Praha 1, cech.milan.krystof@vlada.cz